

1. Naam Project: “Bodemdaling Polder Bloemendaal”

2. Projectbeschrijving

Beschrijving van de activiteit, het innovatieve karakter van dit project (welke kennislacune wordt opgevuld)

De aanvrager van het project Polder Bloemendaal is de Stichting Weids Bloemendaal, deze komt voort uit provinciaal en gemeentelijk Project Weids Bloemendaal. Diverse werkgroepen van dit project zijn samengevoegd in de eerdergenoemde stichting. De stichting heeft als doel het veenweidelandschap in polder Bloemendaal in stand te houden. Er is veel connectie met diverse burger- en bedrijfsmatige initiatieven.

Basis voor het Project Weids Bloemendaal vormde het Manifest Duurzame Ontwikkeling Polder Bloemendaal, dat door bewoners, gebiedspartijen, gemeente Waddinxveen en het Hoogheemraadschap Rijnland is opgesteld (*zie bijlage*). In het manifest is de ambitie opgenomen het veenweidelandschap te behouden en maatregelen te nemen om bodemdaling te beperken. In het project Weids Bloemendaal is ervoor gekozen om eerst een wandelnetwerk te realiseren, landschapselementen te herstellen, weidevogels te beschermen en baggerwerk uit te voeren. Het project is in 2014 gestart en succesvol afgerond. Mede door de extreme droogte van 2018 is de tijd nu rijp en het draagvlak hier groot om te starten met het project bodemdaling en de wens om dit in kader van de Regio deal te kunnen uitvoeren.

Polder Bloemendaal ligt in het zuidwestelijkste deel van veenweidegebied Gouwe Wiericke. De polder bestaat uit twee delen, een verstedelijkt deel (Gouda) en een landelijk deel (Waddinxveen), elk met een apart peilvak, met 1 gemaal in het landelijk deel. Het Hoogheemraadschap Rijnland is de waterbeheerder. Het is een karakteristiek veenweidegebied, ca. in de twaalfde eeuw ontgonnen. Kenmerkende smalle lange percelen met brede sloten gemiddelde drooglegging ca. 35cm. Zie verder kaart en drone foto's in de bijlage. De lintbebouwing en het weidegebied hebben 1 waterpeil. Dit gezamenlijke peil willen we in stand houden.

Gezien de beperkte drooglegging gaan we actief (I.O.T.) grondwater beheren met behulp van onderwaterdrainage. Vanwege de beperkte drooglegging is actief sturen een must!, als instrument om verdere bodemdaling te minimaliseren. Tevens willen op de percelen een segmentatie aanbrengen waardoor een gedeelte plasdras voor de weidevogels mogelijk wordt gemaakt. Dit zal vaak plaats vinden op de bredere percelen welke bij de middengreppel al laag liggen. Kennis ontbreekt over hoe bij de beperkte drooglegging het grondwater moet worden beheerd om de bodemdaling en daarmee de emissie van broeikasgassen zoveel mogelijk te beperken, en tegelijkertijd het gebruik van de weilanden voor beweiding en het oogsten van gras mogelijk te houden en daarbij de gunstige condities voor weidevogels te behouden. We verwachten dat door aanleggen van een gesegmenteerd drainagesysteem optimalisaties mogelijk zijn. Dit is echter nog niet beproefd. We hopen met dit project bij te dragen aan het opvullen van deze kennislacunes.

Realisatie hiervan vindt plaats met Solar gestuurde sensor technieken, en pompjes en kleppen die middels Solar energie functioneren. Tevens zal zonne-energie ter plaatse worden opgeslagen, door en innovatief systeem waarbij energie in de vorm van luchtdruk in het buissysteem wordt opgeslagen en kan worden benut om kleppen en schuiven te bedienen als de zon niet schijnt. Deze techniek is recent voor het eerst toegepast in het project Spaarwater.com voor het waddenfonds. We verwachten dat deze techniek ook bruikbaar zal zijn in het veenweidegebied. De solar gestuurde sensor technieken zijn totaal off grid, de monitoring vindt plaats middels een app waarop real time de grondwaterstand t.o.v. NAP is te zien. En de gewenste grondwaterstand is in te stellen. De meet- en regeltechnieken wijken af van de

technieken die gebruikt worden in andere projecten zoals o.a. op het KCT in Zegveld en zijn daarmee innovatief voor het veenweidegebied in het Groene Hart.

In het onderzoekdeel van het project kunnen meerdere indicatoren aan de bovengenoemde infrastructuur worden gekoppeld. Onder andere diverse sensoren van wetenschappelijke partners: Veenweide Innovatiecentrum (VIC); universiteiten: Wageningen, Delft, Utrecht, Amsterdam (VU) en kennisinstituten, bijv. Louis Bolk, Deltares, TNO.

3. Resultaat en monitoring

Vink aan op welk(e) doel(en) dit aansluit en licht dit kort toe. Wat is het beoogd eindresultaat en hoe/ waarop wordt het beoogd resultaat gemonitord. Het eindresultaat moet bijdragen aan onderstaande doelen. Geef hierbij aan waarom de resultaten innovaties of complementair zijn aan bestaande kennis.

Strategisch doel		Operationeel doel	
Doen en laten zien	*	Kennisontwikkeling voor handelingsperspectief	*
Kennisontwikkeling met zorg voor nalatenschap	*	Toekomstbestendig bouwen en wonen	
Een stevig netwerk om op door te bouwen	*	Vernieuwd ondernemerschap voor agrarische bedrijven	*
		Bijdrage aan klimaatmaatregelen en CO2reductie	*

Om de relatie met bovenstaande doelen aan te geven is hier eerst de aanpak beschreven.

We starten met een pilot voor gebruiksvorm: Veenweide met accent op kruidenrijk weiland met weidevogels. In polder Bloemendaal houdt dit in extensieve beweiding met jongvee, vleesvee en schapen met een beheerpakket gericht op het veilig laten broeden van weidevogels en laten opgroeien van hun kuikens en het creëren van voldoende foerageermogelijkheden. De pilot wordt 2,25 ha groot, daarvan wordt 1,5 ha voorzien van onderwaterdrainage waarin we het grondwater gesegmenteerd actief kunnen beheren. De overige 0,75 ha wordt niet gedraineerd en gebruikt als referentie. In de pilots worden diverse parameters gemonitord. De opzet is in de tabelbijlage weergegeven. Onze intentie is de monitoring tenminste 5 jaar voort te zetten en gedurende deze periode te laten zien hoe het systeem werkt en welke resultaten het oplevert. Parallel hieraan willen we in samenwerking met de eigenaren het systeem uitrollen over het veenweidegebied. Het is daarbij van belang dat alle eigenaren meewerken, zodat een gezamenlijk polderpeil behouden blijft. Aangezien een gezamenlijk aanpak voor het baggerwerk ook gelukt is, mag worden verwacht dat dit ook voor dit onderwerp zal slagen. Het veenweidegebied in Polder Bloemendaal bestaat uit 4 deelgebieden (zie kaart- en fotobijlage). Voor elk van deze gebieden wordt een toekomstvisie ontwikkeld. De eerste verkenning hiervoor heeft plaatsgevonden en maatregelen tegen bodemdaling worden daarin meegenomen.

Strategisch doel

Het strategisch doel is het karakteristieke veenweidelandschap van Polder Bloemendaal met beweiding, bloemrijke weilanden en weidevogels te behouden en zodanig te beheren dat het economisch perspectief houdt en aantrekkelijk blijft voor bezoekers met name voor wandelaars. Maatregelen tegen bodemdaling dragen hiertoe bij, evenals aan de klimaatdoelstelling van het Rijk en Waddinxveen om de emissie van broeikasgassen (CO₂, CH₄, N₂O) te beperken.

Doen en laten zien.

In de reguliere rondleidingen van Stichting Weids Bloemendaal laten we zien hoe het waterbeheer en het actief grondwaterbeheer werkt en op onze website zal real time de situatie te volgen zijn.

Op een deel hiervan kunnen we real time de monitoring presenteren. Dit is van groot belang voor de kennisoverdracht naar de inwoners van het gebied, de commerciële gebruikers van de percelen en overige participanten van projecten elders in het veenweidegebied zoals Boeren op hoog water, Trots op Krimpenerwaard, Polder Spengen en Polder Langeweide. Bijvoorbeeld in het project Boeren op hoog water wordt het slootpeil opgezet van 60 naar ca 35cm min maaiveld. Deze situatie is in polder Bloemendaal al veel jaren aanwezig, waardoor kennisuitwisseling zinvol is.

Kennisontwikkeling met zorg voor nalatenschap

Door het opnemen van referentiepercelen in de pilot behouden we ijkpunten om het effect van de maatregelen te kwantificeren. Daarmee kunnen we kennis ontwikkelen en uitwisselen met o.a. het KTC in Zegveld en overige universiteiten en kennisinstituten. Hierdoor kan de verworven kennis behouden blijven en worden gebruikt. De omstandigheden zijn hier vrij uniek en deels afwijkend van die in Zegveld wat betreft bodemomstandigheden (bosveen), veelal holle percelen met geringe droogligging en veelal met extensieve beweiding op smalle percelen met brede sloten (*zie kaart- en fotobijlage*).

Een stevig netwerk om op door te bouwen

Met opstellen van het Manifest en de uitvoering van het Project Weids Bloemendaal is een stevig netwerk ontstaan, waar de Stichting Weids Bloemendaal op voortbouwt. De stichting heeft in het najaar 2018 een informatiebijeenkomst gehouden voor de bewoners en grondeigenaren in de polder. Deze werd ruim bezocht. Afsproken is dit van tijd tot te herhalen en intussen via nieuwsbrieven en het verder ontwikkelen van onze website de betrokkenen te informeren. Door participatie in de regiodeal kan het netwerk worden uitgebreid naar betrokkenen bij overige regiodealprojecten in het Groene Hart, universiteiten en kennisinstituten.

Operationele doel

Het operationele doel in dit 1ste spoor is gericht op het realiseren van de pilot en monitoring van de parameters over een periode van 5 jaar. In een mogelijk 2de spoor willen we de maatregelen om het grondwater actief te kunnen beheren uitrollen over het gehele veenweidegebied, om zo verdere bodemdaling en emissie van broeikasgassen te minimaliseren. Om eerst te laten zien hoe het systeem werkt en kan worden beheerd, is het 2de spoor in dit voorstel niet uitgewerkt.

Kennisontwikkeling voor handelingsperspectief

De emissie mogelijkheden hangen met name samen met de grondwaterstand en bodemtemperatuur. Deze parameters monitoren wij continu real time in referentie en actief gestuurde onderwater drainage percelen, en zijn afleesbaar op de website van Stichting Weids Bloemendaal. Aanvullende parameters om de afbraak van veen en de emissie van broeikasgassen beter te begrijpen, kunnen ook op deze wijze worden gemonitord, bijvoorbeeld fluctuaties in het vochtgehalte, bodemtemperatuur en redox-potentiaal in de bovenste laag van de bodem. Parameters worden afgestemd met Jan van den Akker (WUR) en Nick van Eekeren (Louis Bolk). Meten van Broeikasgassen (CO₂, CH₄ en N₂O) wordt afgestemd met Gilles Erkens (Deltares) en Ko van Huissteden (VU). De intentie is om de bodemdaling (maaiveldaling), zowel de jaarlijkse fluctuatie als het meerjarig verloop te monitoren mogelijk met remote sensing in afstemming met Ramon Hanssen (TU Delft) (*zie tabelbijlage parameterpakket*).

Het handelingsperspectief voor eigenaren is dat zij vanuit hun boerderij / woning de bodemsituatie voor de relevante parameters kunnen monitoren en daarop kunnen sturen door water in of uit te laten. Uit het 1ste spoor zal blijken welke parameters voor Polder Bloemendaal goede indicatoren zijn om het grondwater actief te beheren. Deze kunnen dan worden gebruikt voor het toekomstige beheer van het veenweidegebied. Mogelijk zal blijken dat het parameterpakket in het 2de spoor beperkt kan worden tot het monitoren van de grondwaterstand, het inlaat- en uitlaatvolume aan water, de temperatuur aan het maaiveld, de scheur- en korstvorming en indringingsweerstand aan het oppervlak, de bodemdaling en de neerslag.

Vernieuwd ondernemerschap voor agrarische bedrijven

Voor agrarische bedrijven zal het real time kunnen volgen van de bodemsituatie en daarmee van de graslandcondities en de mogelijkheid daarin te sturen meer inzicht geven en aanknopingspunten bieden om hun bedrijfsvoering te verbeteren. Ook de veehouders in Polder Bloemendaal die al veel jaren aan

weidevogelbeheer doen, kunnen hiermee hun broed- en foerageergebieden aantrekkelijker maken voor grutto, Kievit, tureluur en scholekster.

Bijdrage aan klimaatmaatregelen en CO₂reductie

De jaarlijkse emissie van CO₂ door veenafbraak vanuit het Waddinxveense deel van Polder Bloemendaal wordt geschat op ca 10.000 ton. Dit is gebaseerd op een gemiddelde landelijke schatting van jaarlijks 20 ton/ha als gevolg van veenafbraak (bodemdaling). Het Waddinxveense deel van polder Bloemendaal is ca 500 ha. De jaarlijkse emissie van 10.000 ton is gelijk aan de jaarlijkse emissie van ca 3500 woningen bij een gemiddeld gasverbruik.

4. Doel, doelgroep en netwerk

Geef in het kort weer:

- *Wat de doelstelling van het project is:*
Cultureel, historisch waardevol veenweidelandschap zodanig beheren dat het in stand blijft en economisch perspectief blijft houden. Dit door inzet van actief grondwaterbeheer waarmee we verdere bodemdaling minimaliseren. Voor Polder Bloemendaal is dit nader beschreven in het document: 'Actief grondwaterbeheer maatwerk Polder Bloemendaal, 18 november 2020' (zie bijlage).
- *Wat is de doelgroep (inwoners, ondernemers, beleid, bestuur etc.):*
Doelgroepen zijn primair de grondeigenaren en bewoners van de Polder Bloemendaal, parallel hieraan wordt de verworven kennis gedeeld met alle partners van de regio deal.
- *Netwerk: op welke netwerken sluit dit project aan (NKB, UP, kennisprogramma's etc.):*
Stichting Weids Bloemendaal heeft een informatiecentrum aan de zuidrand van het landelijk deel van de polder. In deze ruimte kunnen wij groepen ontvangen tot een omvang van 75 personen. Hier is al veel informatie over het gebied beschikbaar. Deze gaat met dit project uitgebreid worden met informatie over bodemdaling.

5. Activiteiten en werkwijze

Geef een korte opsomming van de aard van de werkzaamheden die in het kader van (het subsidiabele deel van) het project uitgevoerd worden.

De voorkeursperiode voor realisatie is in de periode vanaf juli tot oktober, i.v.m. weidevogels en derving grasopbrengsten en juiste weersomstandigheden. Er wordt in de percelen onderwaterdrainage aangebracht. Deze wordt gekoppeld middels een verzamelleiding aan de pomp en regelput. In de sloot wordt een drijver met Solar panelen aangebracht, met een maximale hoogte van 50cm boven waterniveau zodat er geen uitkijkpost voor predatoren ontstaat. De Solar panelen voorzien pomp, schuifafsluiters en sensoren voor de monitoring van energie. Op een locatie zullen we ook het in- en uitstroom volume in beeld brengen. Na installatie zullen de betrokken gebruikers geïnstrueerd worden. Onderzoekspartijen krijgen een dieper toegangslevel waardoor zij ruwe data kunnen zien en gebruiken voor hun onderzoek. In deze fase start ook het werk van de universiteiten en kennisinstituten omdat zij kunnen gaan monitoren wat de ontwikkelingen zijn. Verspreid over de duur van het project zullen wij in ons informatiecentrum bijeenkomsten houden, t.b.v. kennisdeling. Dit zal een jaarlijks terugkomend evenement zijn waar in we alle bewoners van het gebied en betrokkenen van de regiodeal informeren. Acacia Water (Gouda) is bereid ons te ondersteunen in de afstemming en samenwerking met kennisinstituten en onderwijs (Campus Gouda en Rijnlandcollege), communicatie en parameterbeheer.

6. Locatie Projectuitvoering

Geef aan waar het project geografisch wordt uitgevoerd.

Zie bijlagen: kaart- en foto bijlage Polder Bloemendaal (1 maart 2019); Ligging en maaiveldhoogte pilot perceel (9 september 2020) en Foto's van pilotperceel vanaf Winterdijk (21 september 2020).

7. Projectbegroting

Wat zijn de geraamde kosten van het project. Uitvoeringskosten dienen nader gespecificeerd te worden, bijvoorbeeld door middel van een werkschrijving, zodat een duidelijke relatie zichtbaar is tussen de geplande activiteiten en de begrote kosten.

Kosten Projectonderdeel	Werkomschrijving	€
1ste spoor totaal 2,25 ha		
Onderwater drainage 1 locatie. Totaal 2,25 ha.	Drains aanleggen.	€8.750,- ¹
Pomp en regelputten 1 locatie x 4 sets.	Plaatsenputten, leidingen, en Solar voorziening.	€10.000,- ¹
Basis monitorings apparatuur + installatie 4x.	Niveau meting t.o.v. NAP, grondtemperatuur.	€8.000,- ¹
Onderzoek: data verzamelen, bewerken en rapporteren gekapitaliseerd over 5 jaar.	Coördinatie en afstemming van de diverse onderzoeken (zie tabelbijlage parameterpakket) ³ . Sensoren implementeren, data en parameters digitaal vastleggen, inrichting website, t.b.v. kennisdeling, opleiding gebruikers, ontwikkeling, rapportage.	€ 223.250,- ²
Totaal 1 ^e spoor		€ 250.000,-

Toelichting:

- In vergelijking tot de eerste versie van 1 maart 2019 zijn de eerste 3 posten gehalveerd omdat we ons nu beperken tot 1 locatie. Veenweide perceel met extensieve beweiding met natuur (weidevogels) en landschapswaarden*
- Door toevoegen van CO₂ emissie meting op 1 april 2019 (zie notitie verwerking advies beoordelingscommissie van 1 april) en redox meting op 16 oktober 2019 is deze kostenpost verhoogd.*
- Op basis van parameterpakket wordt een meetprogramma opgesteld. Dit gaat in samenwerking met de contactpersonen van betrokken kennisinstututen en universiteiten (zie voorgaande tekst).*

8. Financieel dekkingsplan

Het project is opgenomen in de 2de tranche van het programma voor de Regio Deal Bodemdaling Groene Hart. Het rijk heeft een hiervoor een bedrag toegezegd van €119.000 (48%). Het overige bedrag van €130.000 (52%) is gezamenlijk toegezegd door de volgende co-financierders: Platform Groene Hart Werkt, Provincie Zuid-Holland, Hoogheemraadschap Rijnland, Broere Beregening, Gemeente Waddinxveen, Grondeigenaar en Ondernemersfonds Waddinxveen. De Stichting Weids Bloemendaal heeft het project voorbereid en begeleidt het project. Daarvoor heeft zij 850 uur geraamd. Het bestuur van de stichting wordt gevormd door vrijwilligers. Zij werken onbezoldigd. Om de inzet aan uren in geld te kwantificeren is het gebruikelijk om daarvoor een uurtarief van €35 te hanteren. Het zo gecalculeerde bedrag is €29.750. Het rijk telt dit evenwel niet mee als cofinanciering. Het maakt dus geen deel uit van het cofinancieringsbedrag.

9. Planning

Wanneer kan of gaat het project starten, wat is de looptijd, wordt het project in fases uitgevoerd en welke zijn dat.

In september 2020 is, gelet op de reeds toegezegde bedragen van co-financierders, gestart met de voorbereiding van het project. De Stichting heeft een voor de pilot geschikt weilandperceel gevonden, centraal gelegen in het veenweidegebied van Polder Bloemendaal (*zie kaartbijlage maaiveld hoogte en*

fotobijlage perceel). Vervolgens heeft de Stichting een ontwerp gemaakt voor een gesegmenteerd drainageplan. Daarmee is een vrijblijvende offerte gevraagd aan meerdere drainagebedrijven. Op basis hiervan heeft de Stichting een keuze gemaakt voor de aanleg door Bart Drainage b.v. Voor het ontwerp van het drainageplan (*zie bijlage ontwerp drainageplan*). Momenteel ontwerpt de stichting een ontwerp voor de pomp- en regelputten. Voor de monitoringsapparatuur is samen met Frouke Hoogland (Acacia Water) en Ko van Huissteden (VU) verkend welke apparatuur nodig is om de diverse chemische en fysische parameters, alsmede broeikasgassen te meten en welke meetstrategie gedurende 5 jaar verstandig is, en mede wat de verwachte kosten van de diverse soorten apparatuur is. Zodra deze onderdelen zijn voorbereid is het wenselijk om opdrachten te kunnen geven om deze basis infrastructuur aan te leggen en daarmee een start te kunnen maken met de uitvoering van het project.

De looptijd is 5 jaar. Dit is het 1ste spoor. Een 2de spoor, het uitrollen van het actief bodembeheer over het veenweidegebied in de 4 deelgebieden, volgt mogelijk later (zie onder operationeel doel).

10. Risico's /kansen

Kansen: door de droogte van 2018 is draagvlak onder de eigenaren in Polder Bloemendaal enorm toegenomen. Draagvlak biedt garantie dat het project van de grond gaat komen. Als dit project gaat lopen, ontstaat snel draagvlak voor een 2^e spoor. Ons off grid besturing middels een App en een website waar je actuele info kan terugvinden zijn onderscheidend.

Risico's: Als we nu niet oppakken blijft de bodemdaling voortschrijden en zullen kostbare voorzieningen nodig zijn om bodemdaling te compenseren, zoals bijvoorbeeld het opdelen van het peilvak, één voor de lintbebouwingsstroken en één voor de veenweidepercelen en voortgaande peilverlagingen in het veenweidegebied.

11. Contactpersoon en projectpartners

Ambtelijk

Organisatie	Contactpers.	e-mail	Rol
Gem. Waddinxveen	Maud Koeveringe	M.van.Koeveringe@waddinxveen.nl	contactpersoon
Campus Gouda	Frank Slingerland /	frank.slingerland@gouda.nl	contactpersoon
	Willem v.d. Loo	willeml@frisseblikken.com	contactpersoon
Rijnland	Mark Kramer	Mark.kramer@rijnland.net	contactpersoon
Prov. Zuid-Holland	Jan Strijker	jg.strijker@pzh.nl	contactpersoon
Groene Hart werkt	Yolanda Ledoux	yledoux@alphenaandenrijn.nl	contactpersoon
Acacia Water	Frouke Hoogland	frouke.hoogland@acaciawater.com	contactpersoon
VIC Zegveld	Erik Jansen	erik@veenweiden.nl	contactpersoon
Louis Bolk instituut	Nick van Eekeren	n.vaneeekeren@louisbolk.nl	contactpersoon
Wageningen UR	Jan van den Akker	janjh.vandenakker@wur.nl	contactpersoon
TU Delft	Ramon Hanssen	r.f.hanssen@tudelft.nl	contactpersoon
VU Amsterdam	Ko van Huissteden	j.van.huissteden@vu.nl	contactpersoon
Deltares	Gilles Erkens	gilles.erkens@deltares.nl	contactpersoon

Bestuurlijk*

Organisatie	Contactpers.	e-mail	Rol
	Hilde Niezen *	hilde.niezen@gouda.nl	contactpersoon

Het project dient ten minste aangehaakt te zijn bij 1 van de 8 indieners van de Regio Deal (Gemeente Alphen, Gouda, Woerden, Hoogheemraden Rijnland, De Stichtse Rijnlanden en Schieland en de Krimpenerwaard, Provincie Utrecht en Zuid Holland)

- Met Hilde Niezen (wethouder van Gouda) is de afspraak gemaakt voor projecten die op 1 maart 2019 nog geen indienende organisatie hadden, deze onder haar verantwoordelijk op te nemen om ze zo mee te kunnen laten lopen in het verdere proces van beoordeling van de regiodeal projecten. Het project bodemdaling Polder Bloemendaal in Waddinxveen is zo'n project. Zij heeft deze rol opgepakt. Dit heeft ertoe geleid dat ons voorstel is beoordeeld door een breed samengestelde commissie. Deze adviseerde ons te focussen op de gebruiksvorm veenweide met extensieve beweiding en weidevogeldoelstelling en bloemrijk grasland. Hun advies is verwerkt in dit voorstel.

12. Borgen en spreiden van de kennis

- De genoemde projectpartners gaan akkoord met en zetten zich in voor het borgen en spreiden van de kennis uit het project via het NKB (bv via de deelexpedities), het Platform Slappe Bodem en andere relevante netwerken.

Auteurs:

Arie-Jan Broere: email: arie-jan@Broereberegening.nl; mob: 06-54392203

Dirk van der Eijk: email: dvandereijk@hetnet.nl; mob: 06-23438465

30 december 2020